

Europas framtid: Kommissionens vitbok

Statsrådsberedningen

2017-04-04

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 2025

Vitbok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025

Sammanfattning

Den 1 mars 2017 presenterade kommissionen en vitbok om EU:s framtid. Den innehåller fem scenarier för hur unionen skulle kunna utvecklas fram till 2025 beroende på hur medlemsstaterna väljer att agera.

En process av konsultationer för att ta fram en inriktning för EU-samarbetet kommer att lanseras inför valen till Europaparlamentet 2019. Avsikten är också att kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker ska ta idéerna vidare i sitt ”State of the Union”-tal i september 2017 och att Europeiska rådet ska anta slutsatser om framtidsfrågorna i december 2017.

Debatter om ”Europas framtid” kommer att hållas i medlemsstaterna, vilket är ett steg mot ökad delaktighet i utformningen av EU:s politik.

Regeringen välkomnar att kommissionen presenterat en vitbok om EU:s framtid.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade den 1 mars en vitbok om EU:s framtid i syfte att inleda framtidsdiskussionen vid toppmötet i Rom den 25 mars. Toppmötet utgjorde ett viktigt tillfälle för EU:s medlemsstater att reflektera över läget i EU, dess framgångar och utmaningar.

Vitboken hade aviserats av kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker i hans "State of the Union"-tal den 14 september 2016. Initiativet välkomnades vid toppmötet i Bratislava den 16 september.

2016/17:FPM81

1.2 Förslagets innehåll

Det finns inga skarpa slutsatser i kommissionens vitbok. Den innehåller fem olika scenarier för Europas utveckling fram till 2025 avsedda att belysa konsekvenser av olika policyval för hur EU ska utvecklas. Diskussionsunderlag i form av fem tankepapper för centrala politikområden kommer att presenteras under de kommande månaderna. Syftet med dessa ska vara att stimulera diskussionen genom att, precis som i vitboken, presentera olika idéer, förslag, alternativ och scenarier utan att färdiga slutsatser läggs fram.

Fem scenarier, fem politikområden och fem diskussionsunderlag

Vitbokens fem "illustrativa scenarier" för EU:s utveckling fram till 2025 utgör inte i första hand en beskrivning av de fem troligaste utvecklingarna, utan syftar snarare till att belysa alternativa policyval och konsekvenserna därav i stort samt specifikt för de sex politikområdena: Den inre marknaden och handel, EU:s ekonomiska och monetära union (EMU), Schengen, migration och säkerhet, utrikes- och försvarspolitik, EU:s finanser. Därutöver dras särskilda slutsatser vad gäller "förmågan att leverera". På basis av denna analys kan sedan policyutveckling göras, eventuellt genom en kombination av val från de olika scenarierna. De fem scenarierna är:

1. Fortsätta som förut ("Carrying on")

Fokus på genomförande och uppgradering av den nu aktuella reformagendan. En beskrivning av gradvisa framsteg som dock inte alltid nödvändigtvis lever upp till förväntningarna. Scenariot kan sägas beskriva en fortsättning av den nuvarande inriktningen.

2. Enbart den inre marknaden ("Nothing but the single market")

Den fria rörligheten för varor och kapital förstärks, men förblir begränsad vad gäller människor och tjänster. Även samarbetet inom EMU beskrivs som begränsat. En utveckling mot ett mer fragmenterat EU-samarbete och en ökande bilateralisering av flera politikområden som t.ex. migration och utrikespolitik.

3. De som vill ha mer gör mer ("Those who want more do more")

Samarbetet fördjupas av grupper av länder på flera centrala politikområden såsom försvar och intern säkerhet. För euroländerna, och andra medlemsstater som önskar delta, föreslås ett fördjupat samarbete om skatter och sociala frågor. Fördjupat samarbete mellan villiga länder samtidigt som EU27 hålls samman. Beslutsfattandet blir mer komplicerat. Fördjupade samarbeten öppna för länder att ansluta sig till senare.

4. Göra mindre, men göra det effektivare ("Doing less more efficiently")

Prioritering av färre områden, inom vilka dock samarbetet av EU27 kan fördjupas (t.ex. innovation, handel, säkerhet, migration, gränsskydd, vissa delar av inre marknaden och EMU). På andra områden, där det uppfattas finnas mindre europeiskt mervärde eller är svårt att leverera, gör EU inget nytt eller t.o.m. mindre (regional utveckling, hälsa, arbetsmarknads-, respektive sociala området, statsstöds kontroll). Det blir svårt att komma överens om prioriteringarna, men dessa blir mer överblickbara och lättare att genomföra.

5. Göra mycket mer tillsammans ("Doing much more together")

Samtliga medlemsländer går mot en utveckling med fördjupat samarbete på samtliga områden, med federala inslag. Eurozonen stärks, bland annat föreslås en utökad koordinering av finanspolitiken, skattefrågor och sociala frågor för eurozonen och andra medlemsstater som önskar delta. Även en försvarsunion skapas. Inre marknaden stärks ytterligare och EU driver globalt klimatfrågan m.m. Den ökade effektiviteten måste vägas mot minskat inflytande för medlemsstaterna och större svårighet vid ansvarsutkrävande av beslutsfattare.

Mot bakgrund av vitbokens scenariediskussion, och den politiska verkligheten, avser kommissionen presentera diskussionsunderlag i form av fem tankepapper under första halvan av 2017:

- Utveckla EU:s sociala dimension (26 april)
- Att möta globaliseringen (10 maj)
- Fördjupning av EMU, baserad på de fem ordförandenas rapport (31 maj)
- EU:s försvar i framtiden (7 juni)

- EU:s finanser i framtiden (28 juni).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet innehåller inte några förslag till nya eller ändrade rättsakter. Det finns i detta skede inte något att säga om förhållandet till svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser/Konsekvensanalys

Förslagen som presenteras i vitboken är allmänt hållna och det är därför svårt att bedöma deras potentiella budgetära konsekvenser. Vitboken innehåller inte heller någon konsekvensanalys och således inte någon information om förslagets budgetära konsekvenser. De aviserade diskussionsunderlagen och eventuella lagstiftningsförslag som följer av vitboken och deras budgetära konsekvenser kommer att granskas i detalj när de presenteras. Sverige verkar för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, i enlighet med prop. 1994/95:40. Målet innebär att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och att närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. Det innebär också strikt budgetdisciplin, dvs. att verka för en begränsning av EU:s utgifter inom budgetramen och därmed den svenska avgiften till EU.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

EU-samarbetet behövs. Det är angeläget både för att möta globala utmaningar och för att underlätta vardagen för enskilda människor, såväl kvinnor som män. Men samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras. De beslut som fattas ska genomföras. Det är regeringens utgångspunkt att diskussioner till följd av vitboken utgår från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Regeringen ser också ett behov av att bättre förankra EU-politiken hos medborgarna och har därför startat ett arbete med information- och kunskapshöjande insatser samt nya former för dialog med näringsliv och civilsamhället för en ökad delaktighet i EU-arbetet. Regeringen välkomnar därför kommissionens vitbok om EU:s framtid.

Planerna på en utökad delaktighet i framtidsdebatten bör bejakas och svenska bidrag till denna övervägas. Ett sådant är redan noterat i vitboken: Toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg den 17 november 2017.

Regeringen avser att noga följa utvecklingen av de fem tankepappren samt bedöma deras möjliga konsekvenser för Sverige och EU.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är i nuläget inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är i nuläget inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Vitboken kommer inte att sändas på remissar ännu inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget innehåller inga konkreta förslag till beslut.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Vissa slutsatser av diskussionen om vitboken förväntas behandlas av Europeiska rådet vid dess möte i december 2017.

4.2 Fackuttryck / termer